

۲	خبرخواهی خانمان برانداز پارک‌سازی / پارک‌داری به امید جذب منابع سرگردان
۶	تجارب مدیریتی در پارک علم و فناوری
۱۱	دانشگاه‌های مهارت پرور در قرن ۲۱
۱۶	مدیریت پارک‌ها، مدیریتی مثل هیچکس

انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

نوروزستان پیروز

سال ۱۴۰۱

یادداشت

N O T E S

پشت پرده انجمن

علی مومنزادگان

 رئیس هیأت مدیره انجمن
amotgan@yahoo.com

بدیهی است گستره و عمق اثربخشی انجمن با تداوم حضور اعضا و حمایت از طریق تمدید عضویت و مشارکت در برنامه‌ها محقق می‌گردد. امیدواریم در سال ۱۴۰۱ نیز همچنان در پشت پرده انجمن از حمایت‌های اعضای انجمن برخوردار باشیم.

بازآموزی ویژه مدیران سازمان‌های نوآوری و سلسله نشست‌هایی با موضوعات روز، تأثیرگذاری بر اموری مثل بودجه سازمان‌های نوآوری و قوانین مرتبط با آن‌ها، بحث‌های کارشناسی در شبکه اجتماعی کلاب هاوس، انتشار نشریه تحلیلی "نو" و چاپ فصلنامه تخصصی "زیست بوم نوآوری" جزء برنامه‌های انجمن در سال ۱۴۰۱ شده است.

به عنوان عضو حقوقی به مجموعه ما پیوستند. هرچه به سن انجمن اضافه گردید، اهداف انجمن گسترده‌تر و دامنه فعالیت آن وسیع‌تر شد. پس از برگزاری موفق اولین دوره از کنفرانس پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد کشور به میزبانی پارک علم و فناوری مازندران، اکنون برگزاری کنفرانس‌های سالانه، جز برنامه اصلی انجمن شده است، هم‌چنین به دنبال استقبال از دوره‌های آموزشی و توانمندسازی؛ برنامه‌هایی نظیر: برگزاری تورهای فناوری، دوره‌های

انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران با قدمتی ۱۰ ساله، ابتدا در شهر تهران، واحد مرکز رشد رویش با همت جمعی از فعالین اکوسیستم فناوری و نوآوری به منظور شبکه سازی اجزای زیست بوم و نیز پیگیری مأموریت‌های آموزشی برای ذینفعان تأسیس شد. طبق تصمیم هیأت مدیره، به منظور تسهیل امور ثبتی و پیگیری و تثبیت موارد اداری و قانونی؛ دبیرخانه مرکزی به استان مازندران - شهر ساری منتقل گردید و هم‌زمان شعبه‌ای از انجمن به میزبانی پارک علم و فناوری دانشگاه تهران نیز فعال است. پس از یک دهه از عمر کاری انجمن، اکنون دبیرخانه مرکزی و شعبه انجمن به ثبت رسیده است. این تثبیت قانونی که پس از حدود ۸ سال با بیش از دو سال پیگیری به نتیجه رسید، نقشی حیاتی برای ادامه فعالیت‌های انجمن و ارتقای رتبه در بین انجمن‌های علمی کشور دارد. طی یک دهه، هرچه گذشت؛ انجمن مسنجم‌تر شد و اعتماد عناصر این اکوسیستم به انجمن بیشتر و بیشتر گردید. اکنون بیش از ۹۵ درصد پارک‌های علم و فناوری زیر مجموعه وزارت علوم، تحقیقات و فناوری عضو انجمن هستند و علاوه بر آن، بسی مفتخریم که پارک‌های جدیدالتأسیس تابع وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور نیز

برگزاری جلسه حضوری هیأت مدیره

نهادهای پر قدرت کشور برای دور نبودن از قافله دانش بنیان به دنبال آن هستند. اولین سوال کلیدی این است که اساسا با چه منطقی وزارت علوم مجوز پارک‌های فناوری و نوآوری را صادر نماید (نام گذاری پارک علمی و فناوری نیز موضوعی است قابل بحث؟) دومین سوال این است؛ نهادهایی که متقاضی ایجاد پارک هستند، تا چه اندازه از ظرفیت‌های بالقوه و بالفعل شبکه پارک‌های کشور بهره‌برداری کرده‌اند؟ سومین سوال؛ نهادهای متقاضی تا چه اندازه به فرآیندهای پارک داری و مدیریت این زیست‌بوم آگاهی دارند و نیروی تخصصی تربیت کرده‌اند و یا در اختیار دارند؟ چهارمین سوال؛ اگر حمایت‌ها و معافیت‌هایی که به پارک‌ها اعطا می‌شود، حذف شوند، آیا نهادها، همچنان متقاضی احداث پارک تخصصی هستند؟

به هر حال از منظر این که سازمان‌ها و نهادهای کشور به سمت اقتصاد دانش بنیان روی آورده‌اند، جای امیدواری است و خوشحالی مضاعفی را دربر دارد، لیکن از منظر چگونگی مدیریت این سازمان‌ها در آینده، موضوع نگران‌کننده است و نیاز به سیاست‌گذاری و توجه ویژه دارد که امیدوارم مدیران و سیاست‌گذاران به این مهم توجه داشته و با درایت مدیریت نمایند. در نهایت پیشنهاد می‌کنم ابتدا شبکه فناوران و نوآوران کشور را تشکیل داده و از ظرفیت آنها به نفع توسعه صنعتی کشور بهره‌برداری نمایم. در صورتی که نیاز به ایجاد ساختار جدید و نهادهای موازی وجود داشت، با بررسی شرایط اقدام به ایجاد ساختار نمایم.

اصلی رتبه‌بندی به حساب می‌آیند و بدیهی است که دریافت زمین از اولویت‌های مدیران پارک‌ها باشد و طی بیست سال گذشته که از قدمت اولین پارک‌های ایران می‌گذرد، همواره دومینوی اخذ مجوز، دریافت زمین، پیش‌بینی ردیف بودجه در اسناد فرادست و لحاظ شدن در اعتبارات سالیانه برای احداث و ساختمان‌سازی برقرار بوده است. خوشبختانه در حال حاضر تمام استان‌ها دست‌کم یک پارک علم و فناوری دارند. اما دومینوی امروز، به چگونگی پر کردن ساختمان‌ها، واگذاری زمین‌ها، ایجاد رفت‌وآمد و در نهایت اثرگذاری در استان تبدیل شده است. به سادگی می‌توان دریافت که بسیاری از پارک‌ها حداقل اثرگذاری در اقتصاد دانش بنیان را هم نداشته‌اند و تنها تعداد محدودی از پارک‌های کشور عملکرد قابل قبولی داشته و رسالت خود را محقق ساخته‌اند. با این حال باید اذعان کرد که بسیاری از پارک‌ها اگر چه نتوانسته‌اند به عنوان یک رکن اقتصادی عملکرد قابل قبولی داشته باشند، لیکن در ترویج و شبکه‌سازی اقدامات سازنده‌ای انجام داده‌اند.

از سوی دیگر پس از گسترش حمایت‌های معاونت علمی و فناوری و همراهی وزارت علوم، تحقیقات و فناوری در گسترش زیست‌بوم نوآفرینی، شاهد شکل‌گیری سایر ارکان مانند کارخانه‌های نوآوری، سراها و مراکز نوآوری بوده‌ایم. گاهی تعدد این نهادها در یک استان، موازی‌کاری‌هایی را دربر داشته و چالش رقابت بخش خصوصی و دولتی را نیز بر سایر چالش‌ها افزوده است که نیازمند تدبیر خواهد بود.

علاوه بر موارد اشاره شده در بالا، یکی از موضوعات نگران‌کننده این روزها، مجوز پارک‌های به ظاهر تخصصی است که

هوشمندانه و مدبرانه نباشد، می‌تواند گره‌ای بر گره‌های پیشین بیافزاید.

بررسی گزارش‌های جهانی به‌ویژه گزارش شاخص جهانی نوآوری نشان می‌دهد، بحرانی‌ترین و پایین‌ترین امتیازات کسب شده مربوط به شاخص‌های نهادی و زیرساختی است. از سوی دیگر گزارش سهولت کسب‌وکار و محیط کسب‌وکار نیز تایید کننده همین نکته است. اگر دقیق به عملکرد کشور نگاه شود می‌توان دریافت؛ مساله نبود نهاد، سازمان و ساختار نیست، بلکه ناکارآمدی آنهاست.

طی سال‌های گذشته همواره نمایندگان محترم مجلس به تصور بسترسازی توسعه و انجام وظیفه خود در قبال حوزه انتخاباتی، برای احداث کارخانه سیمان، فولاد، پتروشیمی و ... دولتمردان را تحت فشار قرار می‌دادند (نتیجه این گونه رفتارهای سیاسی، بحران‌های زیست محیطی و نفرین و ائتلاف بسیاری از منابع کشور است). در چندسال اخیر نیز که هوشمندانه نظام حرکت از اقتصاد نفتی به اقتصاد دانش بنیان را سرلوحه سیاست‌گذاری‌ها قرار داد، خواسته‌های نمایندگان مردم نیز به سمت مراکز نوآوری، کارخانه‌های نوآوری و پارک‌های علم و فناوری تغییر جهت داده است.

در مسیر شکل‌گیری پارک‌های علم و فناوری، دانشگاه‌هایی که سال‌ها پیش بر اساس مصلحت اندیشی مدیران وقت زمین‌های زیادی را در اختیار داشتند، مورد هدف قرار گرفته و با جاداشدن بخشی از زمین‌های دانشگاه، پارک‌های علم و فناوری استانی شکل گرفت (هر چند در برخی از استان‌ها نیز پارک در مرحله اول موفق به تخصیص مساحت قابل توجهی زمین نشدند و کماکان مساحت و متراژ زمین یک پارک از شاخص‌های

پس از حدود دو سال از همه‌گیری کرونا، بالاخره جلسه حضوری هیأت مدیره در تاریخ‌های ۲۳ و ۲۴ دی ماه ۱۴۰۰ به میزبانی پارک علم و فناوری مازندران در بابلسر برگزار شد. اهم موارد بررسی شده طی دو روز جلسه هیأت مدیره:

- ارائه گزارش عملکرد انجمن؛
- بررسی موارد مرتبط با دومین کنفرانس انجمن شامل: آئین نامه، سین برنامه، اعضای کمیته علمی، تاریخ‌های مهم و هزینه ثبت نام، حامیان، سخنرانان و ...؛
- بررسی برگزاری دوره مدیریت نوآوری؛
- برگزاری تورهای فناوری؛
- انتشار شماره چهارم نشریه "نو"؛
- بررسی وضعیت عضویت‌ها و تعیین حق عضویت سال ۱۴۰۱؛
- انتشار مجله علمی - پژوهشی "زیست بوم نوآوری" با همکاری دانشگاه سیستان و بلوچستان؛
- تعامل سازنده با وزارتین علوم، تحقیقات و فناوری و بهداشت، درمان و آموزش پزشکی کشور.

حسام زندحسامی

عضو هیأت علمی دانشگاه آزاد اسلامی

پارک‌سازی / پارک‌داری به امید جذب منابع سرگردان

بسیاری از مسئولین دغدغه‌مند و خیرخواه کشور در سال‌های اخیر تصور می‌کنند با نهادسازی به ازای هر چالش کشور می‌توان تمام مشکلات و مسایل را مرتفع نمود. شاهد این امر شکل‌گیری بیش از ۱۰۰ شورای عالی در کشور است که هریک برای حل معضلی شکل گرفته‌اند. اما نمی‌توان این نکته را نادیده گرفت که سال‌ها پس از شکل‌گیری این نهادها، نه تنها چالش‌ها و مسایل حل نشده‌اند، بلکه شیوه‌های مدیریت این شوراهای عالی قطعاً به یکی از چالش‌های دولتمردان و موسسان آنها تبدیل شده است. تعریف ماموریت‌ها، ساختاردهی، جذب نیروی انسانی خیره، و تأمین بودجه مورد نیاز این شوراهای عالی و سازمان‌های ماموریتی همواره از مشکلات ریشه‌دار دولتمردان کشور بوده است.

هر چند نهادسازی و ایجاد زیرساخت‌های توسعه، زیربنای توسعه‌یافتگی است، لیکن این سیاست‌زدگی در ایجاد ساختارهای موازی در صورتی که

انجمن علمی پارک های فناوری و سازمان های نوآوری ایران **دومین کنفرانس ملی**

توسعه زیست بوم نوآوری، اجزا و فرآیندها

2nd National Conference Iran Association of Science Parks and Innovation Organizations (STPIA)

انجمن علمی پارک‌های فناوری و
سازمان‌های نوآوری ایران

پارک علم، فناوری و نوآوری گیلان

پارک علم و فناوری گیلان
www.stpia.ir

۱۸ و ۱۹ آبان ماه ۱۴۰۱
ثبت نام و ارسال مقاله

دومین کنفرانس ملی انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

دعوت‌نامه

INVITATION

پاییز رشت یه چیز دیگه‌ست!

منتظر دیدار شما هستیم

۱۸ و ۱۹ آبان ماه ۱۴۰۱

علی باستی

دبیر اجرایی دومین کنفرانس ملی و
رئیس پارک علم و فناوری گیلان

تالار مرکزی رشت - محل برگزاری کنفرانس

یادداشت

NOTES

توسعه زیست بوم نوآوری، اجزا و فرآیندها

چکیده مقالات و مقالات کامل نیز در ابتدای سال ۱۴۰۱ انجام می‌شود. از کلیه اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها و دانشجویان، شرکت‌های فناوری و دانش‌بنیان، کارشناسان و متخصصین پارک‌های علم و فناوری، بخش تحقیق و توسعه صنایع و سایر فعالان زیست بوم نوآوری ایران برای حضور در استان زیبا و مهمان‌پذیر گیلان و شرکت در این رویداد به صورت ارسال مقالات و مشارکت در نشست‌ها و سخنرانی‌ها و برنامه‌های جنبی کنفرانس دعوت به عمل می‌آید.

خطرپذیر، منتورها و سایر کنشگران زیست بوم نوآوری می‌باشد. علاوه بر این، با توجه به نقش و اهمیت شبکه‌سازی و تعاملات بر توسعه زیست بوم نوآوری، در برگزاری این کنفرانس سعی می‌شود ضمن ایجاد تجربه‌ای جذاب و متفاوت نسبت به شکل رایج برگزاری کنفرانس‌های علمی، فضایی کاملاً تعاملی، شامل بخش‌های جذاب با حضور افراد مؤثر از اجزای مختلف زیست بوم نوآوری ایران برقرار شود که جزئیات برنامه‌ها به تدریج با نزدیکی به زمان کنفرانس اعلام می‌گردد. همچنین فراخوان پذیرش

امیر ملک‌پور

دبیر علمی دومین کنفرانس ملی انجمن علمی پارک‌ها و سازمان‌های نوآوری ایران

مفهوم نوآوری و نقش نیروی انسانی به عنوان پیشران اقتصاد دانش‌محور در برابر نگرش سنتی و اقتصاد مبتنی بر سرمایه، نفت و خام‌فروشی از اتفاقات قابل ذکر در سال‌های اخیر می‌باشد. از مصادیق ورود عموم جامعه به حوزه نوآوری می‌توان به تعریف مفهوم صنایع خلاق و نوآور فرهنگی اشاره نمود که در کنار شرکت‌های دانش‌بنیان (مبتنی بر فناوری‌های پیچیده)، امکان ورود طیف وسیعی از جامعه به زیست بوم نوآوری و ایجاد کسب و کارهای نوآفرین و استارت‌آپی بر اساس توانمندی‌های شخصی، هنر و صنایع دستی و به طور کلی بر اساس ظرفیت‌های فرهنگی، هنری و خلاقیت در هر محدوده جغرافیایی را فراهم می‌نماید.

لذا در دومین کنفرانس ملی، هدف برگزارکنندگان تبدیل کنفرانس به بستری مناسب برای ارائه دستاوردها و دیدگاه‌های کنشگران زیست بوم نوآوری شامل پارک‌های علم و فناوری، اساتید دانشگاه‌ها، دانشجویان، متخصصین شرکت‌های فناوری و دانش‌بنیان، مراکز رشد و نوآوری، شتاب‌دهنده‌ها، سرمایه‌گذاران

دومین کنفرانس ملی انجمن پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران با محوریت توسعه زیست بوم نوآوری، اجزا و فرآیندها در تاریخ‌های ۱۸ و ۱۹ آبان ۱۴۰۱ به میزبانی استان گیلان و توسط پارک علم و فناوری گیلان برگزار می‌شود. بر خود لازم می‌دانم ضمن قدردانی از اعضای محترم انجمن به جهت انتخاب پارک علم و فناوری گیلان به عنوان میزبان، خلاصه‌ای از اهداف و رویکردها در برگزاری کنفرانس را تشریح نمایم.

همانطور که می‌دانیم، زیست بوم نوآوری ایران طی سال‌های اخیر از لحاظ ایجاد زیرساخت و اجزا شامل پارک‌های علم و فناوری، دانشگاه‌ها، کارخانه‌ها و مراکز نوآوری، فضاهای کار اشتراکی، مراکز رشد، شتاب‌دهنده‌ها، صندوق‌های پژوهش و فناوری و صندوق‌های سرمایه‌گذاری خطرپذیر توسعه قابل توجهی یافته است. از سوی دیگر، آشنایی عموم جامعه با

شبکه سازی؛ به بهانه برگزاری پنجمین کنفرانس ملی کارآفرینی دانشگاه صنعتی شریف

به شبکه تزریق می‌کنند؛ جریان بیشتری هم به سمتشان سرازیر می‌شود. در یک شبکه مطلوب و کارا باید تلاش کنیم تمام امکانات و منابع خود را برای "جریان دهنده" بودن در شبکه به کار بگیریم. این اصل قسمت سخت و پیچیده شبکه‌سازی است که به آن کمتر اشاره می‌شود. سخن نهایی اینکه: "شبکه‌سازی" کارآمد در گرو "جریان‌سازی" درست و "جریان دهنده" بودن در شبکه است.

ساختار اتصالاتی با مخاطبان ایجاد کرده‌اید؛ تا زمانی که "جریانی" بین شما و دیگران وجود ندارد؛ نمی‌توان ادعا کرد که "شبکه‌سازی" رخ داده است. وقتی گفته می‌شود: شبکه‌سازی می‌تواند به توسعه کسب‌وکارها کمک کند. منظور شبکه‌ای است که در آن "جریانی" وجود داشته باشد. در اینجا جریان می‌تواند از جنس خدمت، دانش، ایده و فرصت باشد. تجربه زیسته نشان می‌دهد؛ آنهایی که

شده باشد (برحسب مورد) به کار رود. تعریف بالا از لغت نامه دهخدا گرفته شده. از همین تعریف می‌توان دریافت که "جریان داشتن" یکی از ویژگی‌های مهم شبکه است. مثلاً جریان داشتن آب، صدا، داده، محموله. پس شبکه‌ای که چیزی در آن جریان نداشته باشد شبکه نیست. صرفاً یک ساختار برای اتصال چند جز است. به عنوان مثال وقتی شما در نمایشگاه تعداد زیادی کارت ویزیت رد و بدل می‌کنید؛ شما یک

ممکن نمی‌باشد. بدیهی است در این شرایط، عدم امکان انجام آن کار با صراحت و صداقت، به طرف مقابل اعلام می‌گردید. در واقع، تجربه نشان داد این ویژگی برای متقاضیان حقیقی و حقوقی، از اهمیت بسیاری برخوردار بوده و منجر به جلب اعتماد آنان و افزایش ارزش پارک می‌گردد.

۶- وفاداری سازمانی: همواره تلاش بر آن بود تا تمام توان خود و کارکنان مجموعه در جهت نیل به اهداف سازمان، مسئولیت‌پذیری، انجام مشتاقانه کار، تلاش مضاعف، هماهنگی با تغییرات و مواردی از این قبیل به کار گرفته شود. از این‌رو هم اکنون نیز با افتخار، خود را عضو کوچکی از مجموعه بزرگ پارک‌های علم و فناوری کشور به شمار می‌آورم.

زیادی توسط اینجانب انجام گردید تا با یادگیری مفاهیم موجود در پارک، همواره شایستگی و توانایی فردی در راستای دانش و مهارت مرتبط با حوزه پارک‌های علم و فناوری، رفتار متقابل با شرکتهای و نیازهای آنها افزایش یابد.

۴- جسارت در تصمیم‌گیری: در اکثر موارد، قوانین موجود برای مراجعه کنندگان دست و پا گیر می‌باشد. لذا تا حد امکان، سعی گردید انجام امور و رفع مشکلات شرکت‌ها از طریق راه‌های مسالمت‌آمیز حل شود. زیرا که قدرت تصمیم‌گیری در بحران‌های بزرگ، مردان بزرگ به وجود می‌آورد.

۵- صداقت؛ بزرگترین سرمایه انسانی: گاهی اوقات به نظر می‌رسید امکان انجام کار یا رفع مشکل متقاضی،

رسیدن به عرصه ظهور، با سختی فراوانی همراه است اما به نظر می‌رسد برای علاقه‌مندان به فعالیت در حوزه پارک‌های علم و فناوری مفید و اثربخش باشند:

۱- سرعت عمل در اخذ تصمیمات و انجام امور اداری: هرگاه این موضوع در عمل انجام شد، شرکت‌های ذینفع سریع‌تر به مقصود خود رسیدند و ارزش، اعتبار و تمایز پارک با دیگر سازمان‌ها بیشتر مشهود گردید.

۲- احترام به صاحبان ایده: در سال‌های مسئولیت سعی بر آن بود تا به کلیه مراجعین با هر ایده و سنی، با احترام رفتار گردد. زیرا اعتقاد بر آن است که این افراد، زبان‌گویایی دارند و اگر بی‌واسطه با آنها در ارتباط بوده و گوش‌شنوا وجود داشته باشد؛ می‌توان از آنها چیزهای زیادی یاد گرفت.

۳- تلاش برای شایستگی: به طور حتم، پذیرش مسئولیت‌های مدیریتی در پارک، در هر سطحی نیاز به دانش و شایستگی لازم دارد. از این‌رو، تلاش

یادداشت

NOTES

احسان عظیم زاده

معاون پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف

امسال پنجمین کنفرانس ملی کارآفرینی در روزهای ۱۹ و ۲۰ بهمن ماه با محور اصلی "شبکه‌سازی نوآورانه" در دانشگاه صنعتی شریف برگزار شد. کنفرانس امسال بهانه‌ای شد تا کمی عمیق‌تر و جدی‌تر به مفهوم شبکه‌سازی بپردازیم. معتقدم که "شبکه‌سازی" از آن دست واژه‌هایی است که تکرار زیاد آن در سخنرانی‌ها و دوره‌های ما باعث شده تا ذهن‌ها نسبت به آن بی‌تفاوت شود. در چنین شرایطی نیاز است تا یک بار مفهوم مورد نظر را "آشنادایی" کنیم و مجدداً از ابتدا آجر به آجر بنا کنیم.

شبکه. [شَبَكَة / كَلِمَة / ع] (ع) شبکه. این اصطلاح برای خطوط متعدد و کثیر و متقاطع تلفن، راه آهن، تلگراف و لوله‌های آب که در ناحیه‌ای محدود یا وسیع نصب

یادداشت

NOTES

مجید الیاسی

عضو هیات علمی دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل و معاون فناوری و نوآوری سابق پارک علم و فناوری مازندران

تجارب مدیریتی در پارک علم و فناوری

حضور در پارک علم و فناوری مازندران، برای بنده که تجربه صنعتی و دانشگاهی داشته‌ام؛ فرصت مغتنمی بود تا با جوانانی سرشار از ایده‌های ناب و نو آشنا شوم. قطعاً بیشتر از آنچه یاد دادم، آموختم و فرصتی فراهم شد تا آنچه را به دست آوردم، به عنوان تجربه در این نشریه به اشتراک گذارم. اگرچه برخی از پیشنهادات ذیل جهت

مقاله

Article

نقش پارک‌های علم و فناوری در توسعه زیست بوم نوآوری؛ نگاه به آینده

داریوش پورسراجیان

رئیس دانشگاه امام جواد(ع) و
رئیس سابق پارک علم و فناوری یزد

علاوه بر این، "میرا نمودن جریان حمایتی" (تسهیلات - مزایای خاص قانونی و ...) (پارک‌های علم و فناوری از شرکت‌های فناور در مقابل توسعه خدمات پیشرفته به شرکت‌های فناور با ارزش افزوده بالا از یک سو و توسعه نهادها و فرآیندهای آموزشی و نهادهای تخصصی فناوری و ارتباط با صنعت / بازار با ایجاد "مراکز توسعه فناوری" با هدف مشارکت حداکثری ذینفعان (دانشگاه/صنعت و بازار / نهادهای مالی و ...) در جریان توسعه، انتقال و بومی سازی و ارائه خدمات تخصصی در حوزه خاص فناوری مبتنی بر مزیتها و چالش‌های منطقه‌ای و ملی ضرورتی اجتناب ناپذیر می‌باشد.

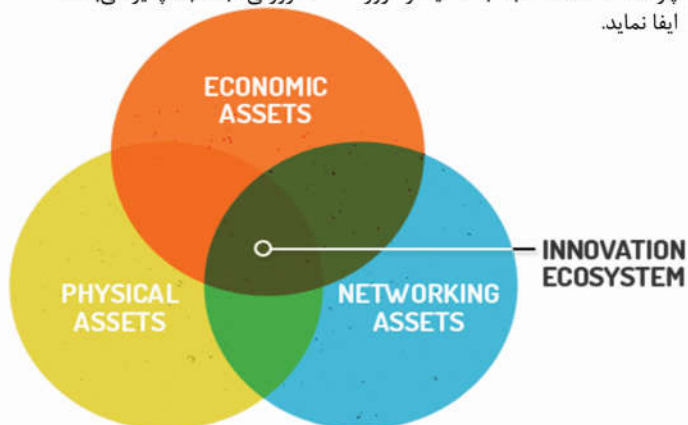
همکاری ساختاری بورس / فرابورس، توسعه کارکرد پارک‌های علم و فناوری در سطح ملی و بین‌المللی، توسعه ارتباطات و حوزه تأثیر با استقرار تمام یا بخشی از نهادهای اقتصادی بزرگ (شرکت‌های صنعتی و بازرگانی و...) و "ایجاد دفاتر مبادلات فناوری بین‌المللی" با هدف برقراری ارتباط با شبکه‌ها و مراکز بین‌المللی در حوزه فناوری و توسعه فعالیت‌های مشترک تبادل فناوری با کشورهای مختلف به توسعه بازار و انتقال فناوری و ظرفیت سازی برای حضور شرکت‌های فناور در محیط بین‌المللی شرکت‌ها نیز می‌تواند نقش مؤثری در ارتقای عملکرد پارک‌ها متناسب با نیاز روز ایفا نماید.

لکن، تحلیل عملکرد ساختاری پارک‌ها و مراکز رشد در اکوسیستم نوآوری امروز کشور در تعامل با ذینفعان متعدد، به ویژه فعالین بخش خصوصی در امر توسعه فناوری به عنوان یک کسب و کار، اصلاح و توسعه ساختاری - فرآیندی پارک‌ها با تمرکز بر چالاکی و انعطاف پذیری خدمات را طرق مختلف ایجاد می‌کند که از آن جمله می‌توان به ایجاد و ساماندهی شرکت‌های تخصصی حمایتی در حوزه بازار/ مالی/ انتقال فناوری/ مدیریتی و ایجاد شرکت‌های تخصصی به منظور پشتیبانی فعالیت شرکت‌های فناور و بهره‌گیری حداکثری از ظرفیت برونسپاری فعالیت‌های پارک‌ها به این حوزه اشاره نمود.

همچنین، افزایش چالاکی و انعطاف پذیری عملکردی از طریق توسعه (افزایش و تنوع) منابع درآمدی پارک‌های علم و فناوری از طریق حمایت از توسعه کارکردی "صندوق‌های مالی سرمایه‌گذاری خطرپذیر"، سرمایه‌گذاری "مستقیم" در فرآیند توسعه شرکت‌های فناور (مکانیزم شتاب‌دهنده‌ها)، جذب منابع سرمایه‌گذاری خارجی و برنامه‌های "تأمین مالی خرد" با

گرچه مفهوم اولیه پارک‌های علم و فناوری، تنها بر پایه تأسیس (یا حمایت کامل) توسط یک دانشگاه یا مرکز تحقیقاتی استوار بوده است، زایش روزافزون فاصله بخش‌های اقتصادی با دانشگاه‌ها و شرکت‌های فناور، موجب پیدایش پارک علم و فناوری در چند دهه اخیر شده است. پارک‌ها یکی از نهادهای اجتماعی مؤثر در امر توسعه فناوری و به تبع آن توسعه اقتصاد دانش مدار و اشتغال‌زایی تخصصی در بسیاری از کشورهای جهان تلقی می‌شوند. موفقیت پارک‌های علم و فناوری که در بسیاری از کشورها نقش اساسی در رشد و توسعه علمی - اقتصادی داشته، موجب گسترش روز افزون پارک‌ها در کشورها و مناطق مختلف شده است. در حقیقت توسعه اقتصادی بسیاری از کشورهای توسعه یافته و در حال توسعه مرهون وجود پارک علم و فناوری در آن‌ها است. در اثر عملکرد موفق شرکت‌های فعال در این پارک‌ها، منطقه و محیط پیرامون آن‌ها دگرگون شده و از مناطق غیرفعال به پرتحرک و پیشرفته تبدیل شده‌اند.

در کشور ما نیز با گذشت نزدیک به ۲۰ سال از شکل‌گیری اولین پارک‌های علم و فناوری بدون اغراق می‌توان یکی از تأثیرگذارترین مکانیزم‌های توسعه اقتصادی - اجتماعی را مشاهده نمود که کماکان نیز نقش لنگرگاه سایر ساختارها و مکانیزم‌های توسعه فناوری و اقتصاد مبتنی بر آن را ایفا می‌کنند و شاید بتوان رونق دادن به بازار نوآوری و کسب و کار دانش بنیان و از آن مهمتر نقش فرهنگ سازی یا به طور کلی ایجاد کالای عمومی در حوزه فناوری و نوآوری و حساس سازی اجتماعی در این حوزه را از مهمترین کارکردهای سازمانی پارک‌ها و مراکز رشد دانست.

شبکه پارک‌های علم و فناوری؛ مسیر افزایش سرعت حل مسائل کشور و توسعه پایدار اقتصاد دانشی

رضا فثیری

رئیس پارک علم و فناوری خراسان رضوی،
عضو هیات علمی دانشکده ریاضی
دانشگاه فردوسی مشهد

ساناز حسینیان نژاد

مسئول اداره توسعه بازار و پروژه‌های
پارک علم و فناوری خراسان رضوی

مقدمه:

درک و شناخت عمیق و تحلیلی از جایگاه پارک‌های علم و فناوری به عنوان یکی از مهمترین ساختارهای مؤثر در اقتصاد دانش بنیان در بخش پژوهش و فناوری برای ایفای نقش مؤثر در فرآیند توسعه ملی به ویژه فرآیند تجاری سازی و توسعه فناوری، متناسب با دارایی منحصر به فرد پارک‌ها و مراکز رشد که همان شرکت‌های توانمند در حل مسائل می‌باشند، ضرورتی اجتناب ناپذیر است. در این راستا، توجه به تقویت شبکه پارک‌های علم و فناوری به عنوان یکی از بزرگترین دارایی‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسیر افزایش سرعت حل مسائل کلیدی کشور و توسعه پایدار اقتصاد دانشی را هموار می‌سازد. در این مقاله به اشاره به اهداف و ضرورت شبکه، بوم مدل کسب و کار شبکه تشریح شده است.

شرح مدل کسب و کار شبکه:

بخش‌های مشتری

■ فناوران: شرکت‌های عضو پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد، شرکت‌های عضو گروه‌های تخصصی پارک‌ها مانند شبکه انرژی، شرکت‌های عضو انجمن شرکت‌های دانش بنیان

■ تقاضا کنندگان فناوری (بالقوه و بالفعل) مانند صنایع بزرگ، متوسط و کوچک کشور، سازمان‌های دولتی و نیمه دولتی و ...

■ نهادهای تأمین مالی

■ نهاد تسهیلگر (کارگزار)

■ مراکز نوآوری و توسعه فناوری

کانال‌ها

- رسانه‌های اجتماعی (واتس آپ و ...)

هر پارک

- سایت، سامانه هر پارک

- نمایشگاه‌های هر استان

- بازدید و تورهای فناوری بین استانی
- نشست‌های تخصصی بین استانی
- شبکه‌های صدا و سیما و رسانه‌های مکتوب
- ظرفیت‌های قانونی حوزه فناوری دانش بنیان (اداره ثبت اختراع و دانش نماد)
- مشاورین و منتورها و کارگزاران خدمات و نخبگان فناوری (مدرسین، داوران، ...)

جریان‌های درآمد

- بالاسری حاصل پروژه‌یابی
- خدمات مشاوره
- درصدی از اجاره حاصل از استقرار متقابل
- مشارکت در درآمد کارگزاران (روپالتی)

فعالیت‌های کلیدی

- تسهیل تجاری‌سازی با کمک شبکه‌های موجود هر پارک
- ایجاد ارتباط با شرکت‌های معظم و با تجربه کشور جهت منتورینگ شرکت‌های کوچک‌تر در پارک هر استان
- عقد قرارداد باز با صنایع استان ها و تکمیل آن با ظرفیت کل شرکت‌های فناور پارک‌های کشور
- برقراری ارتباط تنگاتنگ با کارفرمایان هر استان توسط پارک همان استان جهت نظارت و بعضاً هدایت شرکت‌های فناور کل پارک‌ها

- ایجاد همکاری‌های میان رشته‌ای
- برگزاری نمایشگاه‌ها و رویدادهای تخصصی فناوری در هر استان
- تهیه و ارائه گزارش

منابع کلیدی

- شرکت‌های فناور و دانش بنیان کل پارک‌های کشور
- شبکه مویرگی هر پارک در استان خود
- کنشگر بودن پارک‌های استانی در اکوسیستم استان خود
- مشاورین
- ستاد پارک‌های علم و فناوری
- پایگاه‌های داده و بانک‌های اطلاعاتی
- نیروهای حرفه‌ای ستادی
- کارگزاران مورد اعتماد پارک‌های استانی

ساختار هزینه
- بازاریابی، پروژه‌یابی و تسهیل تجاری سازی
- جلسات تخصصی شبکه
- نمایشگاه‌ها و رویدادهای ذیل شبکه
- تحقیقات بازارهای نوین
- داوری و کارشناسی پروژه‌ها

شرکای کلیدی

- وزارت عتف، معاونت علمی و فناوری ریاست جمهوری، صندوق نوآوری و شکوفایی
- شتابدهنده‌ها، گروه‌های تخصصی، کارگزاران
- دانشگاه‌ها
- مراکز رشد
- استانداردهای
- اتاق‌های بازرگانی استانی
- شهرک‌های صنعتی هر استان
- صندوق‌های پژوهش و فناوری هر استان

جمع بندی:

تقویت شبکه پارک‌های علم و فناوری به عنوان یکی از بزرگترین دارایی‌های وزارت علوم، تحقیقات و فناوری، مسیر افزایش سرعت حل مسائل کلیدی کشور و توسعه پایدار اقتصاد دانشی را هموار می‌سازد. از اهم نتایج تقویت این شبکه می‌توان به موارد ذیل اشاره نمود:

- افزایش شناسایی و حل مسائل کلیدی کشور ولی به صورت منطقه‌ای (مویرگی)
- توسعه متوازن رشد فناوری در کشور
- افزایش سهم بازار فناوری کشوری برای شرکت‌های فناور پارکی و دانشگاهی
- رشد متوازن میزان درآمد اختصاصی پارک‌های همه استان‌های از محل بالاسری پروژه‌های انتقالی
- توسعه متوازن ظرفیت کارگزاران بازار فناوری در استان‌ها
- مأموریت‌گرا شدن پارک‌های علم و فناوری
- شبکه سازی غیرمتمرکز
- حرکت به سوی پارک‌های پلتفرمی و شبکه‌ای
- تقویت شبکه جهت افزایش تحقق تجاری سازی فناوری با ایجاد بازار آزاد شبکه‌ای
- کاهش هزینه‌های مرتبط توسعه بازار فناوری
- متوازن سازی ایجاد ظرفیت در استان‌ها (دانشگاه‌ها و ...) در نتیجه رشد کارگزاران
- کمک به رونق اقتصاد محلی مبتنی بر فناوری تولید و توسعه‌ی محصولات و فرآیندهای فناوری قابل عرضه به بازار
- ارتقای توان رقابتی واحدهای فناور
- کمک به ارتقای سطح فناوری صنعت کشور با استفاده از مدل نوآوری باز شبکه‌ای
- کمک به تاب آوری کارگزاران با افزایش درآمد از طریق تعامل با همه پارک‌های کشور و بازارسازی گروهی (لیزینگ خدمات کارگزاری)
- افزایش نرخ سرمایه گذاری در حوزه فناوری با دستیابی سریع نهادهای تأمین مالی و سرمایه گذاری به بسته‌های سرمایه گذاری حوزه فناوری

مقاله

Article

امیررضا خالقیان
عضو هیات علمی دانشگاه خلیج فارس

فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاهی

چگونه کارکردهای دانشگاهی می‌تواند از فرهنگ نوآوری پشتیبانی کند؟

به طور کلی در قالب سه دسته کارکرد می‌توان به توسعه فرهنگ نوآوری در دانشگاه کمک کرد:

۱) **برنامه‌های ترویجی و نمادین:** ترویج مفهوم و رویکرد نوآوری می‌بایست از طریق کارهای مختلف صورت بگیرد. از جمله برنامه آغاز تحصیلی و برنامه دانشجویان نو ورود: شاید مهمترین رویداد که می‌تواند باعث شکل‌گیری گرایش اولیه و ایجاد تصویر ذهنی مناسب از دانشگاه به عنوان کانون نوآوری و کارآفرینی در ذهن دانشجویان شود؛ رویداد آغاز سال تحصیلی برای دانشجویان نو ورود است. تمرکز ویژه و برنامه برای دانشجویان در سال اول تحصیل: بسته رویدادها، بازدیدها، و نوع برنامه‌های ترویجی می‌بایست به طور ویژه دانشجویان سال اول را هدف قرار دهد. شکل‌گیری نگرش‌ها در سال اول تحصیل، رفتارها و خروجی‌های ارزشمند سال‌های بعد را شکل خواهد داد.

تبلیغات عمومی: مفاهیم و شعارها به صورت مجازی و فیزیکی می‌تواند در ترویج و عمومی سازی مفاهیم نوین و مرتبط با نوآوری و کارآفرینی در دانشگاه کمک کند.

نمادها و المان‌ها: استفاده از المان‌های الهام بخش نوآوری، فناوری و کارآفرینی نیز جز راهکارهای ارزشمند و سازنده است.

نام گذاری ها: در محیط دانشگاه می‌بایست از نام گذاری‌های الهام بخش فناوری، نوآوری و کارآفرینی استفاده کرد.

کافه‌های هدفمند: کافه کتاب، کافه فناوری، کافه نوآوری، کافه هنر، کافه کسب و کار، کافه ایده، کافه‌هایی هستند که می‌توانند به صورت ضمنی و مؤثر به شکل‌گیری فرهنگ نوآوری در دانشگاه کمک کنند. یکی از مهمترین کارکردهای کافه، ایجاد فرصت برخوردها و ملاقات تصادفی بین رشته‌ها و تخصص‌های متنوع هست و تلاقی بهترین فرصت برای خلق ایده‌های جدید و نوآوری می‌باشد.

معرفی و تجلیل از افراد موفق: ابتدا ایجاد تعدادی تجربه موفق نوآوری و کارآفرینی در خود زیست بوم و حضور آن در زیست بوم و معرفی آن در رویدادهای مختلف، نقش الگوسازی سازنده‌ای در زیست بوم دانشگاه دارد. علاوه بر این نشست و معرفی کارآفرینان موفق ملی نیز کار مؤثری خواهد بود.

رویدادهای کارآفرینی: رویدادهایی که بیشتر به مثابه تجربه کار جمعی، تیم‌یابی و شبکه سازی، توسعه محصول عمل می‌کنند، نقش مطلوبی در شکل‌گیری فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاه دارند.

۲) **برنامه‌های آموزشی فرهنگ محور:** برای شکل‌گیری نوآوری می‌توان از ظرفیت برنامه‌های آموزش رسمی از جمله ارائه درس کارآفرینی و یا آموزش‌های فوق برنامه استفاده کرد. اصلاح و باز طراحی دروس رسمی با هدف شکل‌گیری رویکرد آموزش‌های خلاق؛ از ظرفیت کلیه دروس رسمی می‌بایست در راستای تقویت فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاه استفاده کرد.

۳) **مداخلات فرهنگی به مثابه یک پروژه:** با توجه به به ابعاد کلیدی و محوری فرهنگ نوآوری و کارآفرینی برای تغییر هدفمند برخی ابعاد و مؤلفه می‌شود و ضروری است از مداخلات طراحی شده استفاده کرد.

به طور ویژه طراحی بسته‌های فرهنگی ویژه برای ورودی‌های جدید و با هدف شکل‌گیری یک بعد خاص فرهنگی پیشنهاد می‌گردد. بدین صورت که سالانه متغیرها و مؤلفه‌های فرهنگی مطلوب نوآوری پایش شود و بر اساس میزان شکاف تا وضع مطلوب، درجه اهمیت و میزان کارایی برنامه‌های مداخلاتی برای بهبود و ارتقای آن، برنامه‌هایی را طراحی و به کار گرفت و مجدداً پس از اجرای برنامه مداخلات، پیامدهای هر مداخله را ارزیابی کرد.

در پایان دو نکته مهم و تکمیلی تقدیم می‌گردد.

• **پایش مستمر فرهنگ نوآوری در زیست بوم:** برای این که تصویر و ارزیابی مناسبی از وضعیت فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاهی داشته باشیم، نیاز هست تا به صورت دوره‌ای و حداقل سالانه شاخص‌ها و مؤلفه‌های فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاه اندازه‌گیری شود و بر اساس آن، برای سال بعد برنامه ریزی لازم صورت گیرد.

• **ضرورت استقرار نظام‌های اجرایی و حمایتی برای اجرای زنجیره نوآوری و کارآفرینی در زیست بوم دانشگاه:** به موازات برنامه‌ریزی برای توسعه فرهنگ نوآوری در زیست بوم دانشگاه می‌بایست به سازوکارهای حمایتی و اجرایی نظام نوآوری نیز اندیشید و برای استقرار و عملیاتی سازی آن به صورت کارآمد و مؤثر برنامه ریزی کرد. در صورت وجود خلأ اجرایی و یا ناکارآمدی آن، عملاً حوزه اجرای برنامه‌های فرهنگی به گفتارهای بیهوده و حتی مخرب تبدیل می‌شود. اگر فرآیندهای اجرایی حمایتی در زیست بوم عملیاتی نشده‌اند و یا قرار بر اجرای یک برنامه نیست، بهتر است فاز فرهنگ سازی و یا ترویج آن را نیز به تعویق انداخت تا زمانی که آمادگی کامل در زیست بوم فراهم شود.

یادداشت

NOTES

امیررضا خالقیان

مدیرکل ارتباطات و امور بین‌الملل پارک فناوری پردیس و رئیس بخش غرب آسیا و شمال آفریقای (WANA)

JASP، فرصتی قابل استفاده

انجمن جهانی پارک‌های علمی و نواحی نوآوری (IASP) که از سال ۱۹۸۴ فعالیت خود را آغاز کرده است، اکنون به عنوان بزرگترین تشکل پارک‌های علمی و فناوری در سطح جهان شناخته می‌شود. اعضای این انجمن در بیش از ۷۷ کشور جهان با اسامی همچون پارک علمی، پارک فناوری، ناحیه نوآوری، تکنوپولیس یا قطب علمی، مرکز نوآوری یا نام‌هایی مشابه شناخته می‌شوند. این گستردگی و تنوع یکی از دلایلی بود که از چندین سال قبل هیأت مدیره انجمن تصمیم به بخش‌بندی جغرافیایی آن گرفت و اکنون شش بخش جغرافیایی برای آن تعریف شده است. غرب آسیا و شمال آفریقا که کشور ما نیز در آن واقع شده است، به لحاظ جغرافیایی و همچنین تنوع فرهنگی بسیار قابل ملاحظه است. بخش بزرگی از منابع ثروت جهانی در آن واقع شده و از سویی به عنوان محل تقاطع ارتباطات جهانی و نقطه اتصال سه قاره مهم شناخته می‌شود. هرچند بسیاری از کشورهای این منطقه برنامه‌ها و طرح‌های خوبی را برای توسعه پارک‌ها و نواحی نوآوری و شهرهای علمی در دست اجرا دارند، ولی آمارهای انجمن نشان می‌دهد تنها ۹ درصد از اعضای این انجمن از این ناحیه هستند که پارک‌های ایران با بیشترین تعداد آن‌ها را تشکیل می‌دهند. این آمار علی‌رغم نشانگر بودن ضعف شبکه‌سازی منطقه‌ای، فرصتی مهم را برای پارک‌های فناوری کشورمان فراهم نموده است. این فرصت از بعد پیشگام بودن پارک‌های فناوری ایران در منطقه و امکان الگوبرداری سایر کشورها از مدل‌های موفق داخلی بی‌نظیر است. بدیهی است که حضور هرچه بیشتر پارک‌های منطقه در این انجمن و شبکه‌سازی بهتر و بیشتر در آن، می‌تواند زمینه ساز این قبیل همکاری‌ها باشد و می‌توان امیدوار بود تا زمینه رسوخ مدل‌های بومی و همچنین فناوری‌های بومی در سایر کشورها فراهم شود. فرصتی که می‌تواند تحریم‌های بین‌المللی را نیز کم‌اثر یا بی‌اثر سازد و شرکت‌های فناور و دانش‌بنیان مستقر در پارک‌ها را به بازار بین‌المللی متصل کند.

امروزه دانشگاه‌های پیشرو به دنبال اجرای مدلی از دانشگاه هستند که آن را به عنوان دانشگاه نسل سوم می‌شناسیم. دانشگاه نسل سوم، پژوهش به دنبال ایجاد ارزش از طریق فناوری و نوآوری است و خروجی آن کسب و کارهای دانش پایه است. بر اساس آخرین دیدگاه‌ها، امروزه رویکرد زیست بومی بهترین چارچوب برای طراحی، برنامه ریزی و توسعه کارآفرینی در زیست بوم نوآوری دانشگاهی است. فرهنگ در زیست بوم نوآوری نقش بسیار مهمی دارد. به گونه‌ای که می‌توان گفت، توفیق هر برنامه‌ای در زیست بوم، مستلزم پشتیبانی فرهنگ از آن برنامه است. به قول پیتر دراگر و گروه مشاوره شغلی کائینزانت (Cognizant)، هنوز استراتژی در سر سفره یک لقمه برای فرهنگ است. این یعنی بدون توجه به فرهنگ و آمادگی اجتماعی و فرهنگی هر برنامه و مداخله‌ای ناکام خواهد ماند. در این مسیر مهمترین و اولین نکته بازسازی مفهومی دانشگاه است. در حال حاضر هنگامی که نام دانشگاه برده می‌شود؛ چه چیزی به ذهن متبادر می‌شود؟ باید از مفهوم آموزش عالی به مفهوم فناوری، نوآوری مهاجرت کرد. یعنی هرکسی دانشگاه را انتخاب می‌کند باید انتظارش از دانشگاه فناوری و نوآوری باشد. یعنی دانشگاه را کانون نوآوران بداند و بخواهد به این جمع بپیوندد. در واقع اینجور نیست که در دانشگاه فرهنگ‌های متنوعی وجود دارد که فرهنگ نوآوری یکی از آن‌ها است، بلکه فرهنگ دانشگاه فرهنگ نوآوری است که به هر فرهنگ‌های ذیل خود فرصت می‌دهد تا از تنوع فرهنگی به نوآوری بیشتر دست یابند.

ابعاد و مؤلفه های فرهنگ نوآوری

برای شکل‌گیری بعد فرهنگی زیست بوم باید ارزش‌ها و مؤلفه‌های فرهنگ نوآوری شناسایی شود و بر اساس مؤلفه‌های فرهنگی کلیدی برای توسعه آن برنامه ریزی شود که در ادامه به مؤلفه‌های فرهنگ نوآوری در زیست بوم نوآوری دانشگاهی دارای اولویت اشاره می‌شود.

- استقلال فردی؛
- نگرش خلاقانه و انتقادی؛
- مخاطره پذیری؛
- مواجهه منطقی با ناکامی و شکست‌ها؛
- دانش‌گرایی؛
- همکاری و کار جمعی.

مقاله

ARTICLE

ضرورت توجه پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد به صادرات دانش بنیان در دهه سوم فعالیت

محمد فویدل

مدیر روابط بین الملل پارک علم و فناوری یزد

به مدت قریب به یک دهه، هیچ سیاستگذاری مدونی به پارک‌ها در خصوص صادرات دانش بنیان ارائه و ابلاغ نشد. در طول این مدت، چنانچه در مقطعی توجه محدودی می‌شد، دامنه اثرگذاری آن چندان فراگیر نبوده و نتوانسته است شرکت‌ها را برای امر صادرات ترغیب نماید.

این ضعف در حوزه ساختاری پارک‌ها مشهودتر است. بسیاری از پارک‌ها هنوز واحد "مور بین الملل" ندارند و مراجعات و مطالبات شرکت‌ها در این بخش، به صورت پراکنده و غیرمنسجم اداره می‌شود. (البته به استثنای چند پارک فناوری که دارای واحد مستقل با تعاملات سازنده با سایر بخش‌ها و مراکز از جمله مرکز تعاملات بین الملل هستند.)

با وجود همه مشکلات و موانع نشانه‌هایی وجود دارد که امید به حوزه صادرات دانش بنیان را زنده نگه می‌دارد. آینده صادرات شرکت‌های دانش بنیان به واسطه نیروهای جوان و دارای انگیزه، رو به رشد ارزیابی می‌شود. مهاجرت نخبگان به خارج از کشور اگر چه به خالی شدن کشور از نخبگان می‌انجامد؛ اما یک واقعیت انکار ناپذیر را ایجاد می‌کند و آن اینکه شبکه نخبگان ایرانی در جهان پراکنده می‌شوند. در مصاحبه با شرکت‌های دانش بنیان مشخص شد که اولین معرف یا بروکر صادراتی این شرکت‌ها، دوستان، آشنایان یا هم‌کلاسی‌های آن‌ها در خارج از کشور بوده‌اند که شرکت‌ها را به سمت ارتباط هوشمند و نه سیستماتیک با شبکه نخبگان خارج از کشور می‌تواند به امر صادرات این کشورها کمک شایانی نماید. نکته دیگر در خصوص تقویت صادرات، استفاده از پلتفرم‌های تخصصی و ترجیحاً پلتفرم‌های بخش خصوصی است. حمایت از شکل‌گیری چنین ساختارها و نهادهایی می‌تواند امر صادرات را با شدت و سرعت تسهیل کند. توصیه دیگر، استفاده از ظرفیت‌های مؤسسات و نهادهای بین المللی برای توسعه صادرات است. همچنین افزایش حضور شرکت‌ها و بروکرها در بازارها و نمایشگاه‌های تخصصی نیز فرصت یافتن شرکای تجاری خارجی را افزایش می‌دهد. نظیر چنین ابتکارهایی برای توسعه صادرات در کنار نگرش کلان مدیران می‌تواند به توسعه صادراتی شرکت‌ها منجر شود.

تراکنش‌های مالی، عدم شناخت نیازهای بین المللی شدن، دشواری مسیر گرفتن مجوزها، مسائل مرتبط با استاندارد محصول، ناآشنایی با کانال‌های توزیع و بازارهای برون مرزی، مسائل پشتیبانی (لجستیکی)، تجربه کم مدیران در حوزه بین‌الملل، مشکلات برندسازی، انزوای درونی، پایین بودن سطح فناوری و کیفیت محصول و قیمت تمام شده. موانع مرتبط با محیط خارجی کسب و کار در سطح ملی و بین المللی نیز عبارتند از: قوانین کشوری، مقررات صادراتی، گمرکات، کمبود شرکت‌های پشتیبان صادرات، قوانین بانکی، مسائل ارزی و عدم ثبات نرخ ارز، بازارهای موازی، محدود بودن طرح‌های حمایتی دولتی مانند تأمین مالی صادرات، ناکارآمدی زیر ساخت‌ها، موانع تعرفه‌ای، محدودیت‌های بین‌المللی و رقابت‌های جهانی بر سر سهم بازار. علاوه بر این سهم تحریم‌ها نیز در ایجاد موانع صادراتی و مرادوات جهانی بسیار تعیین‌کننده است. پرداختن به موضوع صادرات شرکت‌ها در پارک‌های فناوری ایران از اوایل دهه ۹۰ با انتشار آمار صادراتی شرکت‌ها شروع شد.

و یا خارج از کشور، داشتن دفاتر یا نمایندگان خارجی و مواردی از این قبیل باشد. در حالت‌های خاص ممکن است یک شرکت کاملاً بومی و محلی، از اقبال بین المللی برخوردار باشد.

برای حمایت از شرکت‌های فناور یا دانش بنیان در مسیر بین المللی شدن، راهکارهای مختلفی پیشنهاد شده که از جمله می‌توان به ایجاد مراکز رشد و پارک‌های تخصصی اشاره نمود. علاوه بر این، مجموعه‌ای از ابتکارات سیاسی نیز به موازات حمایت‌های تخصصی تعریف شده است؛ که در شکل کامل خود می‌تواند به شکل‌گیری نوع خاصی از دیپلماسی تحت‌عنوان "دیپلماسی فناوری" بینجامد.

شرکت‌ها برای توسعه صادرات با چالش‌ها و موانعی روبرو هستند که در ادامه به تشریح مختصر آن‌ها می‌پردازیم:

موانع محیط داخلی یا محدودیت منابع در اختیار، از مهمترین موانع فراروی شرکت‌ها است. برخی از این عبارتند از: محدودیت‌های فرهنگ کسب و کار، نگاه مدیران، مهارت‌ها و محصولاتی که مناسب بین المللی شدن نیستند، محدودیت‌های منابع و

توجه به اقتصاد دانش بنیان در سال‌های اخیر موجب رشد کمی و کیفی شرکت‌های فناور و دانش بنیان شده است. مؤلفه‌هایی چون رشد سریع، شبکه سازی گسترده، فرصت‌ها و بازارهای خاص در کشورهای مختلف به ویژه همسایگان، شرایط دوران کرونا و استفاده گسترده از زیرساخت‌های مجازی موجب مطرح شدن و رشد سریع این شرکت‌ها در عرصه‌های بین المللی شده است.

مفهوم "بین المللی شدن"، گسترده‌تر از صادرات است. شاخص‌ها و مؤلفه‌های بین المللی بودن شرکت می‌تواند شامل: استفاده از نیروی تخصصی خارجی، سهم مشارکت در پروژه‌های بین المللی، اخذ گزنت‌های بین المللی، سرمایه گذاری خارجی، سهامداری یا سهامداران بین المللی به صورت عضو هیأت مدیره یا مشاور بین المللی در داخل کشور

یادداشت

NOTES

معرفی انجمن پارک‌های علمی آسیایی Asian Science Park Association (ASPA)

Asian Science Park Association

رسالت‌ها:

- بهبود همکاری متقابل از طریق مبادلات "محلی به محلی"
- ایجاد توسعه مشترک در آسیا از طریق تبادل فناوری و نوآوری منطقه‌ای
- تشکیل یک جامعه فناوری آسیایی از طریق تبادل اطلاعات در زمینه‌های صنعت، فناوری، فرهنگ و آموزش

فعالیت‌های عمده:

۱. کنفرانس سالانه

بزرگترین رویداد ASPA که در آن سازمان‌های نوآور، دانشگاه‌ها و شرکت‌های سرمایه‌گذاری شرکت می‌کنند.

۲. نشست رهبران

یک جلسه که فرصتی برای تقویت

انجمن پارک‌های علمی آسیایی (ASPA) یک سازمان بین‌المللی غیردولتی است که در سال ۱۹۹۷ در ژاپن با هدف دستیابی به توسعه مشترک در زمینه‌های فناوری علمی و صنعت در منطقه آسیا تأسیس شد. این انجمن در تلاش است تا با گرد هم آوردن سازمان‌ها، شرکت‌ها و افراد نوآور که به توسعه صنعتی محلی کمک می‌کنند، یک جامعه فناوری در گستره آسیا تشکیل دهد. برای دستیابی به این اهداف، ASPA رویدادهای بین‌المللی را برگزار می‌کند که موضوعات مختلف نوآوری را قادر می‌سازد نه تنها به تبادل تجربه و دانش بپردازد، بلکه ایده‌های پروژه‌های مشترک را نیز به اشتراک بگذارد.

فرصتی برای تقویت شبکه‌ها و بحث در مورد پروژه‌های مشترک با اعضا را فراهم می‌کند.

۳. جلسه تجاری

تطبيق کسب و کار برای تبادل فناوری و شبکه سازی بین شرکت‌ها در مناطق آسیایی

۴. رویداد Science Park Innofair

رویدادی دوسالانه که هدف آن ایجاد پلتفرم جهانی STP ها، شرکت‌ها، دانشگاه‌ها و افراد از حوزه نوآوری و فناوری بوده و شامل نشست کارشناسان، نمایشگاه، تطبیق تجاری و غیره است.

۵. جوایز ASPA

مراسم اهدای جوایز به شرکت‌های کوچک و متوسط و نوپا

 مقاله
Arabic

مصطفی کریمیان اقبال

 عضو هیأت علمی دانشگاه تربیت مدرس و مشاور
انجمن پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

دانشگاه‌های مهارت پرور در قرن ۲۱

تولید آن نیز حائز اهمیت است. از طرف دیگر دانش‌آموختگان در محیط کار برای موفقیت نیاز به آشنایی و تسلط به فناوری‌های مرتبط با فعالیت خود دارند.

دانشجویان در دانشگاه‌های ما اکثراً قادر به جستجوی مؤثر در محیط اینترنت نیستند. اینکه چه کلید واژه‌هایی را باید استفاده کنند و ترکیب این کلید واژه‌ها چگونه باید باشد را به سختی و از طریق آزمایش و خطا یاد می‌گیرند. دانشجویان اکثراً نمی‌دانند که یکی از بهترین منابع اطلاعات برای یادگیری یوتیوب است. مسئولین هم نمی‌دانند، به همین دلیل آن را فیلتر کرده‌اند. از طرف دیگر در شبکه‌های اجتماعی و محیط اینترنت ما شاهد پخش اطلاعات ناصحیح زیاد و پخش و ارسال آن به دیگران هستیم (البته این امر محدود به کشور ما نیست). این باعث اتلاف وقت زیاد می‌شود.

۳. مهارت‌های زندگی: این دسته از مهارت‌ها ارتباط مستقیمی با سواد علمی و تخصصی ندارد. به عبارت دیگر افراد برای زندگی بهتر نیاز به این مهارت‌ها دارند. دانشجویان باید بتوانند با استفاده از این مهارت‌ها، جایگاه اجتماعی خود را ارتقاء داده و به نحو مؤثری با دیگران ارتباط برقرار کرده و مشکلات خود را حل کنند.

انعطاف پذیری (سازگاری): این مهارت شامل توانمندی در شناسایی شرایط، کسب تجربیات جدید و تغییر رفتار به منظور سازگار شدن با محیط و در نتیجه موفقیت در مقابل چالش‌ها و مشکلات است. دانشجویان بعد از فارغ التحصیلی باید بتوانند خود را با شرایط جدید کسب و کار و یا ادامه تحصیل در کشورهای دیگر سازگار کنند.

زبان فارسی در ده رده بالای جدول قرار ندارد و احتمالاً کمتر از ۲ درصد افراد در اینترنت با این زبان ارتباط برقرار می‌کنند. لازم به ذکر است که جایگاه زبان‌ها در برقراری ارتباط با دیگران به منزله جایگاه آن زبان در داشتن اطلاعات مؤثر نیست. دلیل جایگاه بالای زبان چینی احتمالاً به دلیل جمعیت بالای چین و نه داشتن اطلاعات قابل استفاده است. این به این معنی است که آشنایی با زبان دوم از قبیل انگلیسی لازمه زندگی و موفقیت در قرن ۲۱ است.

۲. سوادها: در گذشته معنی سواد بیشتر از هر چیز توان خواندن و نوشتن تعریف می‌شد. اما امروزه این نوع سواد امری بدیهی است و موفقیت در جامعه نیاز به سوادهایی فراتر از خواندن و نوشتن دارد. سوادهای جدید از قبیل سواد اطلاعات، رسانه و فناوری به شخص اجازه می‌دهد؛ به اطلاعات مورد نیاز خود در اسرع وقت دسترسی پیدا کند، با فناوری‌هایی که می‌توانند به او در حل مشکلات کمک کنند آشنا شود و بتواند اطلاعات صحیح را از اطلاعات ناصحیح تشخیص دهد.

سواد اطلاعات: این مهارت شامل توانمندی فرد برای یافتن، شناسایی، ارزیابی، دسته‌بندی و تبادل اطلاعات به منظور یادگیری و توسعه کسب و کار است. منظور از سواد اطلاعات، صرفاً توان یافتن اطلاعات نیست.

سواد رسانه: این مهارت به دانشجویان کمک می‌کند بتوانند از اطلاعات به نحو مؤثر و خردمندانه‌ای استفاده کنند. افراد باید بتوانند بین اطلاعات صحیح و علمی و اطلاعات غلط و شایعه تمایز قائل شوند.

سواد فناوری: توانایی افراد برای استفاده از فناوری نه تنها برای دست یافتن به اطلاعات بلکه برای

همکاری: توان کار با دیگران برای رسیدن به یک هدف مشترک یا حل یک چالش پیش رو.

ارتباطات: اینکه دانشجویان بتوانند با دیگران در جامعه به صورت حضوری و یا مجازی ارتباط برقرار کنند، یکی از مهمترین مهارت‌ها برای زندگی در قرن ۲۱ است. شاید بتوان گفت قدرت ارتباطات بیش از اینکه یک مهارت باشد؛ یک هنر است. افراد زیادی هستند که اطلاعات و تجربیات خوبی دارند ولی توان انتقال مؤثر این اطلاعات به دیگران را ندارند.

بررسی شرایط آموزش در کشور ما نشان می‌دهد که دانش آموزان و دانشجویان در دوره‌های مختلف تحصیلی بیشتر ترغیب شده‌اند که اطلاعاتی را جذب کنند و موضوعاتی را صرفاً یاد بگیرند. سیستم آموزشی ما در توانمندسازی دانشجویان و آموزش مهارت‌ها از طریق تشویق کار گروهی و حل مسئله ناموفق عمل کرده است. در بیشتر موارد، برای ارزیابی دانشجویان در کلاس‌ها بر ارزیابی شخصی تأکید داریم (ارزیابی میزان جذب مطالب) تا ارزیابی گروهی دانشجویان در انجام یک فعالیت مشترک. از طرف دیگر، بخش مهمی از مهارت ارتباطاتی دانشجویان به میزان تسلط آن‌ها به زبان انگلیسی برمی‌گردد. دانشجویان و جوانان ما اکثراً از اهمیت یادگیری زبان دوم غافل هستند. اگر دانشجو به دنبال اطلاعات خوب و به روز باشد، احتمال یافتن آن به زبان فارسی در خوش بینانه‌ترین شرایط کمتر از ۵ درصد است. به عنوان نمونه آمار نشان می‌دهد (Statista, ۲۰۲۰) که زبان انگلیسی با ۲۶ درصد، رایج‌ترین زبان ارتباطات در اینترنت است. زبان‌های چینی (۱۹ درصد)، اسپانیایی (۸ درصد) و عربی (۵ درصد) در مقام‌های بعدی قرار دارند.

در چند دهه اخیر فعالان حوزه آموزش عالی، اقتصادی و سیاستگذاری ملی تأکید بسیاری بر افزایش مهارت‌های دانشجویان برای ورود به جامعه دارند. این مهارت‌ها به خصوص برای موفقیت دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها در فضای رقابتی قرن ۲۱ ضروری است. مدل‌های مختلف و مجموعه‌های متنوعی از این مهارت‌ها ارائه شده است. در این نوشتار، مروری کوتاه بر این مهارت‌ها با استفاده از مدل اولیه مجمع جهانی اقتصاد و تحلیل شرایط دانشگاه‌های ایران برای آموزش این مهارت‌ها خواهیم داشت. به طور کلی مهارت‌های ضروری برای موفقیت دانش‌آموختگان دانشگاه‌ها به سه دسته **مهارت‌های یادگیری، سوادها، و مهارت‌های زندگی** تقسیم‌بندی می‌شوند.

۱. مهارت‌های یادگیری: مجموعه‌ای از مهارت‌ها که دانشجویان را قادر می‌سازد خود را با شرایط متغیر وفق داده و از طریق خودآموزی و کار با دیگران اطلاعات لازم را بدست آورده و راه حل‌های مناسبی را برای مشکلات پیش رو پیشنهاد دهند. به عبارت دیگر هدف دانشگاه‌ها در قرن ۲۱ صرفاً آموزش یک تخصص نیست، بلکه آموزش دانشجویان برای ادامه یادگیری بعد از دانشگاه است.

این مهارت‌ها شامل موارد زیر است:
تفکر نقادانه: مهارتی است که به دانشجویان اجازه می‌دهد شرایط، اطلاعات و روش‌ها را آن طور که معمول است (هنجارها) زیر سؤال برده و تلاش کنند راه بهتری برای بهبود اوضاع پیدا کنند.

خلاقیت: استفاده از قدرت تخیل برای حل مشکلات پیش رو. خلاقیت را می‌توان در دو سطح فردی و گروهی تعریف کرد. خلاقیت گروهی فراتر از خلاقیت فردی است و موجب نوآوری و توسعه جامعه خواهد شد.

حتی اگر شده به صورت محدود تلاش کنیم. چه بخواهیم یا نخواهیم مسئولین و سیاستگذاران آینده کشور از میان جوان‌ترها خواهد بود. بنابراین مخاطب اصلی، شما جوان‌ها هستید که بار مسئولیت را به دوش خواهید کشید.

در رابطه با پیش‌قدم بودن دانشگاهیان و اینکه نسل آینده هیأت علمی بتواند بدون دریافت دستور از بالا شرایط را تغییر دهد، حرف بسیار است که در این نوشته کوتاه نمی‌توان به آن پرداخت. اما باید گفت که در حال حاضر جامعه دانشگاهی به دلایل بیرونی و درونی نه تنها در تغییر شرایط پیش‌قدم نیست بلکه تلاش می‌کند نسل آینده را هم مطیع تربیت کند. در چنین جامعه‌ای، نوآوری بیشتر جنبه کلامی پیدا می‌کند. زمانی نه چندان دور در وزارت علوم و با کمک بعضی از دوستان در دانشگاه‌ها تلاش کردیم، راه‌اندازی دفاتر انتقال فناوری (Technology Transfer offices) کنیم.

در این مسیر تأکید داشتیم که فرمول یکسانی برای ایجاد این دفاتر در دنیا وجود ندارد و دانشگاه‌ها می‌توانند مدل مناسب خود را طراحی کنند. این نوع نگاه، امری معمول در وزارت علوم نیست. مدیران در صندلی مسئولیت تلاش دارند به دانشگاه‌ها بگویند چگونه باید عمل کنند و آئین‌نامه و دستورالعمل برای این کار تهیه می‌کنند. نکته جالب اینجاست که وقتی موضوع دفاتر TTO را با بعضی از دانشگاه‌های خوب کشور مطرح کردیم، درخواست آن‌ها و به خصوص معاونین پژوهشی این بود که وزارت علوم باید آیین‌نامه این کار را تدوین و به ما ابلاغ کند. این بدان معنیست که پیش‌قدم بودن دانشگاه‌ها برای تغییر شرایط، امری استثنایی است نه معمول. به نظر می‌رسد؛ هم نظام آموزش عالی به پیش‌قدم بودن دانشگاه‌ها معتقد نیست و هم اجزای این سیستم اعتقادی به آن ندارد. این نوع تفکر به دانشجویان نیز سرایت کرده است. دانشجو برای تغییر شرایط هیچ انتظاری از خود ندارد، انتظار دارد سیستم شرایط را برای تغییر آماده کند، بلکه تغییر سیستم می‌تواند کمک کند، اما این سیستم جز با تغییر افراد تغییر نخواهد کرد.

دانشجویان باید بتوانند در زمینه‌های مختلف فعالیت داشته باشند. باید قبول کنیم که انسانها از جمله دانشجویان باهم متفاوت هستند و علایق و سلیق مختلفی دارند. ایجاد فضای مناسب برای فعالیت‌های فوق برنامه و حتی موقعیت‌های شغلی پاره وقت در داخل یا خارج از دانشگاه در طول تحصیل از ضروریات دانشگاه‌های قرن ۲۱ است.

زمانی سیاستگذاران ما در حوزه آموزش عالی تصور می‌کردند فعالیت ما در دانشگاه‌ها باید بیشتر بر تقویت فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی تمرکز داشته باشد. باید بدانیم که زمان این تفکر به سر رسیده است. خوشبختانه در یک دو دهه اخیر، شاهد گسترش فرهنگ کارآفرینی در کشور بوده‌ایم، اما هنوز راه درازی در پیش داریم. اگر به آمار و ارقام توجه کنیم، متوجه می‌شویم منابع اصلی دانشگاه‌ها (مالی، انسانی و تجهیزاتی) بر محور آموزش و پژوهش می‌گردد. فعالیت‌های دیگر که معمولاً شاخص‌های مهم رتبه بندی دانشگاه‌ها در دنیا به حساب می‌آید تا حد زیادی در حد شعار باقی مانده است. به همین دلیل است که شاخص مهم مسئولیت اجتماعی دانشگاه‌ها در ایران سوء تفاهمی بیش نیست. هدف از بیان این جملات تریق ناامیدی نیست، بلکه توجه دادن اعضای هیأت علمی دانشگاه‌ها به خصوص جوان‌ترها به این نکته است که ما باید به نوبه خود در تغییر این شرایط

محدود این شرکتها با دیگر کشورهاست. دنیا در قرن ۲۱ به صورت شتابزده‌ای در حال تغییر است. آن زمانی که پدران ما تا آخر عمر به یک فعالیت کاری مشغول بودند؛ دیگر گذشته است. در دنیای امروز با توجه به سرعت تغییرات، افراد باید بتوانند در طول زندگی چندین بار شغل عوض کنند. بنابراین، دانشجویان ما هم باید بتوانند علاوه بر آشنایی با یک تخصص در دوره دانشگاهی، قدرت یادگیری و سازگاری با محیط‌های مختلف را بدست بیاورند. اینکه دانشجویی ما تصور کند با مدرک دانشگاهی می‌تواند در یک سازمان یا شرکت استخدام شود و تا آخر عمر در همان زمینه به فعالیت ادامه دهد، اشتباه بزرگی است. این موضوع حتی شامل اعضای هیأت علمی در دانشگاه‌ها نیز می‌شود. در رابطه با مهارت رهبری شاید این سؤال مطرح شود که چگونه می‌توانیم این مهارت را به دانشجویان آموزش دهیم. پاسخ ساده این است که نمی‌توانیم آموزش دهیم. این به این معنی نیست که دوران دانشگاه زمان مناسبی برای ارتقاء توان رهبری در دانشجویان نیست. فعالیت‌های فوق برنامه دانشجویان می‌توانند به یادگیری مهارت رهبری کمک کند. یکی از مهمترین شاخص‌های دانشگاه‌های برتر، داشتن فضای مناسب برای فعالیت‌های فوق برنامه دانشجویان است. این فعالیت‌ها محدود به یک موضوع خاص نیست و ضرورتاً نباید نگاه ایدئولوژیک به این نوع فعالیت‌ها داشت.

رهبری: مهارت رهبری به معنی توان سازماندهی افراد است به طوری بتوانند در جهت هدف مشترکی حرکت کنند. قدرت رهبریت، مهارتی است که دانشجویان در طول زندگی به خصوص در طول دوران تحصیل و سنین جوانی و تا میانسالی آن را بدست می‌آورند.

بهره‌وری: توان مدیریت زمان برای رسیدن به اهداف زندگی و کاری با کمک دیگران.

پیش‌قدم بودن (Initiative, Proactive): فرد دارای این مهارت کسی است که نیازی ندارد دیگران به او بگویند چه کاری را باید انجام دهد. این افراد خودکار هستند و در نتیجه برای خود، کار جدید تعریف می‌کنند. این مهارت نیاز به پایداری و مقاومت و ناامید نشدن در مقابل حرف دیگران دارد.

مهارت‌های اجتماعی: مهارت‌های اجتماعی به افراد کمک می‌کند که در ایجاد رابطه با دیگران چه به صورت کلامی و چه رفتاری مؤثرتر عمل کنند. مهارت‌های اجتماعی به معنای این نیست مثل دیگران شویم، بلکه به این معنی است که ضمن حفظ هویت خود، آداب معاشرت با دیگران را یاد بگیریم. این مهارت در طول تعامل با دیگران در سطح ملی و بین‌المللی تکامل پیدا می‌کند. برای موفقیت در دنیای رقابتی دانش‌آموختگان، نخبگان، کارآفرینان و سیاستمداران باید بدانند که روش تعامل با شهروندان دنیا (World Citizens) چگونه است. یکی از دلایل عدم موفقیت شرکت‌های نوآور در ایران، ارتباط

www.stpia.ir
@stpia.ir

دعوت به عضویت در

انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران
با ما همراه باشید...

قابل توجه :

- پارک‌های علم و فناوری
- مراکز رشد دانشگاهی
- صندوق‌های پژوهش و فناوری
- شتابدهنده‌ها و باشگاه‌های کارآفرینی
- شرکت‌های خدماتی حوزه نوآوری
- سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر
- شخصیت‌های حقیقی حوزه نوآوری
- دانشجویان

گزارش

REPORT

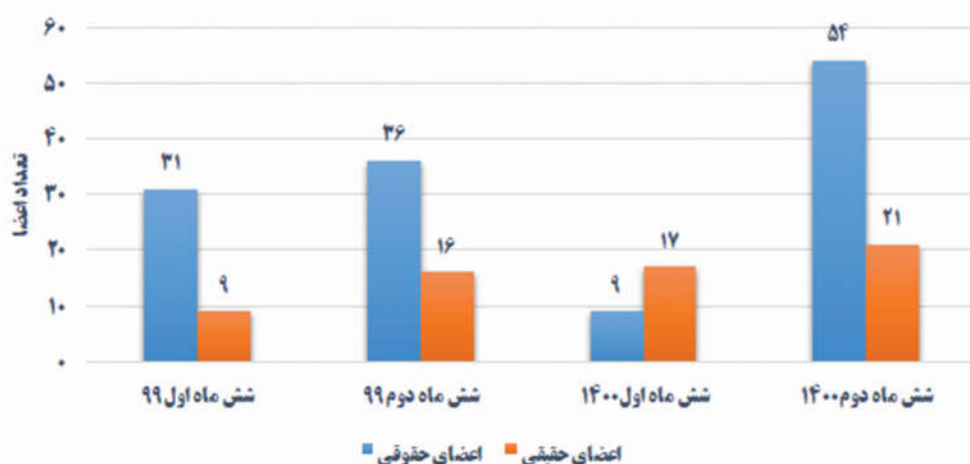
انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران

استقبال سال ۱۴۰۱ می‌رویم. امیدواریم در سال آینده شاهد تداوم همکاری اعضا و جذب اعضای جدید حقیقی و حقوقی در انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری باشیم.

مهمترین هدف انجمن شبکه‌سازی و ارتباط هم‌افزا بین سطوح مختلف سازمان‌ها و فعالین حوزه نوآوری کشور است که تاکنون در قالب برگزاری کنفرانس ملی پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد کشور، برگزاری دوره‌های آموزشی و توانمندسازی متنوع، بحث و تبادل نظر کارشناسی در محیط کلاب هاوس، انتشار فصلنامه علمی پژوهشی زیست بوم نوآوری، چاپ مجله و ... بوده که با استقبال نسبتاً خوبی از جانب فعالین زیست بوم نوآوری و نهادهای مرتبط مواجه شده است. به همین دلیل، مشارکت به عضویت در انجمن به صورت حقیقی و چه به صورت حقوقی، افزایش یافته است و علاوه بر پارک‌های علم و فناوری زیر مجموعه وزارت عتف، شاهد عضویت پارک‌های سلامت زیر مجموعه دانشگاه‌های علوم پزشکی کشور و نیز افراد حقیقی بوده‌ایم. استقبال از عضویت و همکاری اعضای انجمن، انگیزه ما را در ارتقای کیفیت خدمات بیشتر کرده و با برنامه‌های متنوع به

تعداد اعضای انجمن

اسامی اعضای حقیقی و حقوقی

اعضای حقوقی

پارک علم و فناوری گیلان	پارک علم و فناوری قزوین	پارک فناوری اطلاعات و ارتباطات
پارک علم و فناوری استان کرمانشاه	پارک ملی علوم و فناوری های نرم و صنایع فرهنگی	پارک علم و فناوری سازمان پژوهشهای علمی و صنعتی ایران
پارک علم و فناوری دانشگاه آزاد	پارک علم و فناوری مرکزی	مرکز رشد فناوری اطلاعات و ارتباطات جهاد دانشگاهی (رویش)
پارک علم و فناوری ایرانین	پارک علم و فناوری فارس	پارک زیست فناوری خلیج فارس (قشم)
پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی	شهرک علمی و تحقیقاتی اصفهان	پارک علم و فناوری دانشگاه تهران
پارک علم و فناوری اردبیل	پارک علم و فناوری خوزستان	پارک علم و فناوری دانشگاه سمنان
مرکز رشد زیست فناوری پژوهشگاه ملی مهندسی ژنتیک و زیست فناوری	پارک علم و فناوری دانشگاه تحصیلات تکمیلی علوم پایه زنجان	پارک علم و فناوری دانشگاه تحصیلات تکمیلی صنعتی و پیشرفته کرمان
انستیتو پاستور ایران	پارک علم و فناوری ایلام	پارک علم و فناوری خراسان جنوبی
پارک علم و فناوری دانشگاه شهید بهشتی	پارک علم و فناوری استان چهارمحال و بختیاری	مرکز رشد پژوهشگاه پلیمر و پتروشیمی ایران
پارک علم و فناوری دانشگاه صنعتی شریف	پارک علم و فناوری استان سمنان	مرکز رشد فناوری نخبگان پارک فناوری پردیس
پارک علم و فناوری البرز	پارک علم و فناوری استان زنجان	پارک علم و فناوری یزد
پارک علم و فناوری همدان	پارک علم و فناوری سیستان و بلوچستان	پارک علم و فناوری خراسان شمالی
پارک علم و فناوری لرستان	مرکز رشد واحدهای فناور طبرستان	پارک علم و فناوری آذربایجان غربی
پارک سلامت کرمانشاه	پارک علم و فناوری مازندران	پارک علم و فناوری خراسان رضوی
پارک سلامت دانشگاه علوم پزشکی مازندران	پارک علم و فناوری هرمزگان	پارک علم و فناوری کهگیلویه و بویر احمد
پارک نوآوری و فناوری صنعت نفت	پارک علم و فناوری کردستان	پارک علم و فناوری گلستان
دانشگاه شاهد	پارک علم و فناوری دانشگاه تربیت مدرس	پارک علم و فناوری قم
مرکز رشد فناوری سلامت دانشگاه علوم پزشکی کرمانشاه	موسسه آموزش عالی امام جواد (ع)	صندوق توسعه همکاری های بین المللی فناورانه

اعضای حقیقی

علی مهپوری	رسول رجائی	سینا فرجی
مصطفی کریمیان اقبال	زهرا محمدزاده	محمد شاه رضا قمشه ای
سید مهدی نصیری	سینا نائیچی	میلاد بشارتی فرد
محمد صادق سیط الشیخ انصاری	شیما منصوریان	مهرداد سلیمی بنی
حمید رودباری	محمد سپهر	سمیه رنجبری
نازنین داراب زاده	اسمعیل قادری فر	محمدجواد محمدصادق
سید جواد حیدری بایگی	محمود نیکیو	شهاب اوجانی

فصلنامه زیست بوم نوآوری

فصلنامه زیست بوم نوآوری با صاحب امتیازی دانشگاه سیستان و بلوچستان و انجمن علمی پارک‌های فناوری و سازمان‌های نوآوری ایران منتشر می‌شود. هدف از انتشار این فصلنامه اشاعه دیدگاه‌های مختلف حوزه‌های نوآوری، کارآفرینی و فناوری، آگاه‌سازی جامعه هدف نسبت به پژوهش‌های صورت گرفته در زمینه زیست بوم فناوری و نوآوری و همچنین افزایش دانش بومی، منطقه‌ای و ملی در زمینه حوزه‌های فناوری و نوآوری با ارائه دانش‌های نوین فناورانه می‌باشد. از این رو، بر اساس نظر مدیر مسئول و سردبیر محترم مجله پس از دریافت مقالات کاربردی و علمی در حوزه‌های مختلف مرتبط با فضای زیست بوم نوآوری و فناوری و با بررسی کارشناسانه و تأیید هیأت تحریریه، مقالاتی که در راستای اهداف مجله هستند، انتخاب و در فرآیند داوری قرار می‌گیرند.

تاکنون سه شماره از این مجله منتشر شده است و شماره چهارم نیز در حال انتشار می‌باشد. مهمترین موضوعات و کلیدواژه‌ها در مقالات منتشر شده در شماره‌های مختلف مجله شامل کارآفرینی، پارک‌های علم و فناوری و مراکز رشد می‌باشد. سه مقاله شامل ۱- مطالعه اکوسیستم کارآفرینی دانشگاه‌های نوآور جهان ۲- ارزیابی عملکرد پارک‌های علم و فناوری با رویکرد مدل شایستگی سازمانی و ۳- تأثیر فناوری اطلاعات و ارتباطات بر توسعه بازارهای بین‌المللی از مقالات پر بازدید مجله می‌باشند. قابل ذکر است که مسئولین محترم مجله درصدد ارسال اطلاعات مجله برای سامانه ارزیابی وزارت علوم و اخذ درجه پژوهشی می‌باشند.

لذا از همه پژوهشگران و فناوران محترم تقاضا می‌شود تا مقالات پژوهشی خود را که مرتبط با حوزه‌های نوآوری و در راستای اهداف مجله می‌باشند را از طریق سامانه مجله به آدرس اینترنتی <https://innoco.usb.ac.ir> ارسال فرمایند.

زیست بوم نوآوری

زیست بوم نوآوری

INNOVATION ECOSYSTEM

innoco.usb.ac.ir
Innovation@usb.ac.ir

دانشگاه سیستان و بلوچستان

انجمن علمی پارک‌های فناوری
و سازمان‌های نوآوری ایران

مدیریت پارک‌ها، مدیریتی مثل هیچکس

عبدالرضا واعظی هیر

رئیس پارک علم و فناوری آذربایجان شرقی

د) تحکیم و مدیریت آمرانه در پارک‌های علم و فناوری جایی ندارد. شرکت‌های مستقر در پارک‌ها مثل دانشجو و هیأت علمی و کارمندان دانشگاه نیستند که مدیریت پارک، خودش را ولی نعمت و شرکت‌ها را موجب‌بگیر خود بدانند. بنابراین جایگاهی برای تحکیم و نگاه از بالا به پایین به شرکت‌ها وجود ندارد. در برخی مواقع حتی شرکت‌های مستقر ابعادی بزرگتر از خود پارک دارند، بنابراین مدیریت پارک باید خودش را هم ردیف شرکت‌ها بداند و نه رئیس و کارفرمای آن‌ها. فقط دوستی و همدلی مدیریت پارک‌ها با شرکت‌های مستقر می‌تواند جایگزین هر نوع رابطه دیگر باشد. با توجه به موارد بالا، برای اداره پارک‌های علم و فناوری به عنوان سازمان‌های چابک، یادگیرنده و یاد دهنده و یک سازمان حامی، بایستی مدیری با ویژگی‌های منحصر به فرد قرار گیرد که بیش از آنکه یک مدیر دولتی باشد؛ بایستی شبیه مدیران بخش خصوصی باشد.

بازار کند و از آنجایی که این شرکت‌ها توسط جوانان اداره می‌شود، باید مجموعه پارک بتواند همپای شرکت‌های مستقر خودش حرکت کند. به عنوان مثالی دیگر، اگر پارک در مناقصه‌ای برای فروش فناوری یا محصول فناوری شرکت کرده است؛ باید ظرف چند روز و بعضاً چند ساعت اسناد مناقصه را ارسال کند. در سازمان‌های دولتی ایران، این میزان چابکی و تحرک شبیه یک رویاست.

ج) حوزه نوآوری سراسر ریسک و اتفاقات پیش بینی نشده است. وقتی ده‌ها شرکت مستقر در پارک همگی در حال توسعه کسب و کارهای پر ریسک خود هستند، سازمان حامی آن‌ها یعنی پارک علم و فناوری نمی‌تواند هیچ سهمی از این ریسک را قبول نکند و در نتیجه باید یک مدیر ریسک پذیر در رأس این سازمان باشد که با محافظه کاری‌های بی‌مورد و بروکراسی‌های سنگین ترمزی برای فعالیت‌های شرکت‌های فناور نباشد.

پارک‌ها برون سازمانی است یعنی با شرکت‌های فناوری است که اساساً شخصیت حقوقی مستقل دارند و با صنایع و متقاضیان فناوری است که هر کدامشان اساسنامه، رویه و مقررات خودش را دارند. به عنوان مثال، وقتی برای محصولات شرکت‌های مستقر بازاریابی می‌کنید، با مشتریانی طرف هستید که هیچکدام شبیه هم نیستند، یکی حقیقی است و یکی حقوقی، یکی خصوصی و یکی خصولتی، یکی در بخش معدن و صنایع سنگین است و دیگری در حوزه هنر و صنایع نرم. قراردادهایی که با صنایع و سازمان‌ها منعقد می‌شود، هم هیچکدام شبیه هم نیست. چون هر سازمانی قرارداد مخصوص خودش را ارسال می‌کند و مواریدی در قراردادش است که قبلاً در هیچ قرارداد دیگری نبوده است.

ب) پارک محل تصمیم‌گیری‌های آنی است. وقتی شما با اقتصاد سر و کار دارید بایستی سریعاً تصمیم بگیرید. تعلل در تصمیم‌گیری منجر به از دست رفتن فرصت شده و ممکن است خود پارک یا شرکت مستقر را دچار زیان کند. شرکت فناور باید سریعاً خود را وارد

به دلیل ویژگی‌های خاص پارک‌های علم و فناوری، مدیریت در این سازمان‌ها شبیه هیچ بخش دیگر وزارت علوم، تحقیقات و فناوری و شاید هیچ مجموعه دیگری در دولت نیست. برای اینکه این موضوع را بشکافیم؛ تفاوت‌های اساسی سازمانی و اداری پارک‌ها را با بقیه سازمان‌های دولتی ایران مقایسه کنیم:

الف) اگر شما یک مدیر دولتی هستید که عادت کرده‌اید صرفاً با دستورالعمل و بخشنامه و آئین‌نامه کار کنید، قطعاً به درد مدیریت پارک‌های علم و فناوری نمی‌خورید. مسائل پارک‌های علم و فناوری حتی مسائل روزمره‌شان به قدری متنوع و جدید است که اساساً خیلی از مواردی که روزانه با آن روبرو می‌شوید در هیچ کدام از آئین‌نامه‌ها و بخشنامه‌های پارک وجود ندارد. بیش از ۸۰ درصد فعالیت‌های

به دلیل این‌که، شرکت‌های دانش بنیان در حوزه نوآوری سرمایه‌گذاری می‌کنند و عمده محصولاتشان مبتنی بر نرم افزار و دانش می‌باشد، شاهد شکل متفاوتی از ساختار هزینه، درآمد و همچنین دارایی یا مخارج سرمایه‌ای در آن‌ها هستیم. در واقع شرکت‌های دانش محور با حضور خودشان، دارایی نامشهودی ایجاد کردند؛ که نحوه ارزش‌گذاری آن‌ها متفاوت با ارزش‌گذاری دارایی ثابت و مشهود خواهد بود.

شرکت‌هایی که دیگر با ساختار ترازنامه‌های شرکت‌های تولیدی و صنعتی هم‌خوانی نداشتند. مهم‌ترین خصیصه کسب و کاری شرکت‌های دانش بنیان، ایجاد چالش و تحول در موضوعات می‌باشد. چالش‌هایی که همواره منجر به ایجاد تغییر در پارادایم‌ها شده است و همین موضوع هم باعث ایجاد تحول در زندگی و محیط‌های پیرامونی می‌گردد. شرکت‌هایی که عمده دارایی آن‌ها دارایی نامشهود است و از دارایی ثابت خبری نیست.

یادداشت

NOTES

مرتضی صابریان

مدیر روابط عمومی پارک علم و فناوری مازندران

دارایی‌های فکری،

ارزشمندترین دارایی

شرکت‌ها در هزاره جدید

داناایی و فناوری می‌باشد، داده است. دارایی‌های فکری، ارزشمندترین دارایی شرکت‌ها در هزاره جدید می‌باشد. آینده در اختیار کشورهایی است که توانایی در ایجاد و توسعه شرکت‌هایی را دارند که ثروت آن‌ها در مجوزهای ثبت اختراعات ذخیره شده است. در سال‌های گذشته، با ورود شرکت‌های دانش بنیان به عرصه اقتصاد، چالش‌های جدیدی در زمینه طبقه‌بندی دارایی‌ها، ارزش آن‌ها و نحوه ارزش‌گذاری آن‌ها به وجود آمده است.

در گذشته عامل اصلی ایجاد ثروت در جامعه محصولات مصرفی بود. امروزه این عامل، بازارها و روش‌های تولید می‌باشند.

این تحولات در چارچوب اقتصادی صورت گرفت که اصطلاحاً «اقتصاد فیزیکی» نامیده می‌شود و «نیروی کار» و «سرمایه» عوامل تولید آن شمرده می‌شوند. در دو دهه‌ی گذشته، نوآوری و داناایی به محور توسعه‌ی اقتصادی کشورها تبدیل شده است. امروزه اقتصاد فیزیکی که مهمترین عامل آن نیروی کار و سرمایه بوده است؛ جای خود را به اقتصاد دانش محور که مهمترین عامل آن

آدرس: مازندران، ساری، کوی طبرستان، میدان شهید شیراز، پارک علم و فناوری مازندران، طبقه سوم، دبیرخانه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران

کد پستی: ۴۸۱۶۸۴۵۱۵۵

تلفن: ۰۱۱۳۳۱۰۹۵۹۹

فکس: ۰۱۱۳۳۲۰۸۲۹۹

سایت: www.stpia.ir

پست الکترونیک: stpia.mails@gmail.com

صاحب امتیاز نشریه نو: فصلنامه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمان های نوآوری ایران
مدیر مسئول: دکتر علی معتمدزادگان
سردبیر: دکتر مصطفی کریمیان اقبال
اعضای هیأت تحریریه: دکتر علی باستی
دکتر بابک مختاری . دکتر علی معتمدزادگان
دکتر مصطفی کریمیان اقبال . دکتر خالد سعیدی
دبیرخانه انجمن: سمیه دهقان زاده . مهدی عموزاده
طراح جلد و صفحه آرایی: مهدی عموزاده

STPIA.ir

۴

فصلنامه انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران
اسفند ماه ۱۴۰۰ . سال دوم . شماره ۴
No. 4 . Vol 2 . March 2022

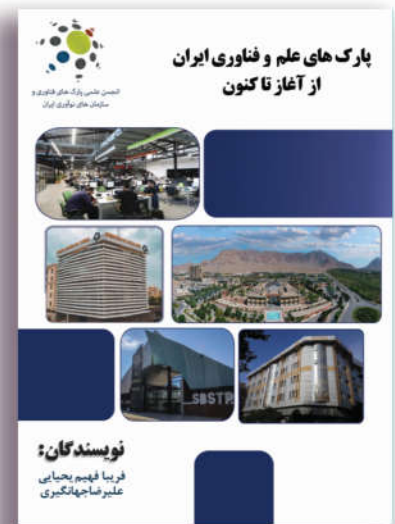

معرفی کتاب

Book Introduction

پارکهای علم و فناوری ایران؛ از آغاز تا کنون

کتاب "پارکهای علم و فناوری ایران؛ از آغاز تا کنون" نتیجه سالها تلاش مستمر و تجربه در حوزه پارکهای علم و فناوری می باشد. این کتاب با هدف ایجاد شناخت لازم از روند ایجاد و گسترش پارکهای علم و فناوری در نظام ملی نوآوری و مؤلفه های راهبردی و نحوه فعالیت آنها تدوین شده است و نتیجه سالیان متوالی پژوهش و فعالیت فشرده و منسجم می باشد. در تألیف این کتاب سعی شده است از نمونه های واقعی و دستاوردهای ملموس به منظور توضیح شفاف و عملیاتی مفاهیم بهره گرفته شود. همچنین سعی نگارندگان بر این بوده است که استفاده از معتبرترین و به روزترین اطلاعات و منابع را جهت تبیین مفاهیم سرلوحه کار خود قرار دهند. هرچند توجه به موضوع پارکهای علم و فناوری و مراکز رشد در ایران به اوایل سالهای دهه ۷۰ برمی گردد، لیکن تجربه اجرایی ما در این زمینه کمتر از دو دهه است. در این مدت کوتاه، شاهد رشد کمی این زیرساختهای مهم برای توسعه مبتنی بر دانایی بوده ایم. در حال حاضر بیش از ۴۰ پارک علم و فناوری در ایران ایجاد شده است. این پارکها در مراحل مختلف توسعه فیزیکی و محتوایی هستند. تجربه به دست آمده در طی این سالها، در قالب مقالات متعدد توسط متخصصین در همایش های ملی و بین المللی ارائه شده است. مطالعه کتاب حاضر به درک بهتر وضعیت اکوسیستم نوآوری در ایران، تلاش های انجام گرفته و برنامه ریزی کارآمد برای توسعه اکوسیستم نوآوری کمک می کند. این کتاب با همکاری انجمن علمی پارکهای فناوری و سازمانهای نوآوری ایران در اسفند ۱۴۰۰ به چاپ رسیده است.

دوباره فکر کن

کتاب دوباره فکر کن جدیدترین اثر آدام گرانت نویسنده کتابهای نوآفرینان، بده و بستان و گزینه ب است. آدام گرانت، استاد مدرسه وارتون دانشگاه پنسیلوانیا، در این کتاب از آمادگی ذهنی و قدرت دوباره و دوباره فکر کردن و تجدید نظر کردن در آموخته های قبلی برای گرفتن تصمیمات به موقع در زندگی و رسیدن به اهداف سخن می گوید. بر اساس تعاریف مرسوم، هوش همان قابلیت تفکر و یادگیری است. تصور غالب این است که هرچقدر باهوش تر باشید، توانایی حل مسائل پیچیده تری را دارید و سریع تر از دیگران به راه حل می رسید. اما در دنیای پیچیده امروزی، مجموعه دیگری از مهارت های شناختی وجود دارد که شاید بیشتر از هوش اهمیت داشته باشند: قابلیت تجدیدنظر، فکر کردن دوباره، فراموش کردن آموخته های پیشین و آموختن دوباره. گرانت اعتقاد دارد قدرت ذهنی هیچ تضمینی برای چابکی نیست. هرچقدر هم ذهن تان قدرتمند باشد، فقدان انگیزه برای تغییر ذهنیت باعث می شود که فرصت های فراوان تجدیدنظر را از دست بدهید. تحقیقات نشان می دهد که هرقدر نمره بالاتری در تست هوش داشته باشید، احتمالش بیشتر است که اسیر کلیشه ها شوید، زیرا الگوها را سریع تر از دیگران تشخیص می دهید. آزمایش های اخیر نشان می دهند که هرقدر باهوش تر باشید، کشمکش بیشتری با به روز رسانی باورهایتان خواهید داشت. گرانت در این کتاب می گوید تجدیدنظر یک مجموعه مهارت و البته یک طرز فکر است. هم اکنون خیلی از ابزارهای ذهنی مورد نیازمان را در اختیار داریم. فقط باید یادمان باشد که هر از چند گاهی با بیرون آوردن آنها از قفسه، گردوغبار رویشان را پاک کنیم. کتاب دوباره فکر کن با اخذ حق انتشار رسمی توسط نشر نوین و با ترجمه تیم ترجمه این نشر منتشر شده است.

